

IK BEN HIER

monoloog

Jedidjah Julia Noomen

'Ik ben Hier' is geschreven in 2013 als eerste tekst in het 'Stadstoneelschrijver'-project, een project waarbinnen ik iedere maand een nieuwe eenakter schreef, geïnspireerd op een actuele Amsterdamse situatie of prominente lokatie.

Dit stuk is geïnspireerd op de actuele situatie dat er een grote actie rondom een vermiste Amsterdammer (Gijs Thio) werd opgezet door zijn vrienden, die zelfs billboards aankochten om zijn gezicht op te plaatsen.

Het stuk is destijds in première gegaan in het Pleintheater en heeft daarna nog op diverse plekken gespeeld, op uitnodiging. De acteur die de monoloog destijds speelde was Martijn Wever. Ook in recente jaren is het stuk nog enkele keren opgevoerd, nu door amateurgezelschappen op eenakterfestivals.

MAN

Het is ochtend. De zon schijnt. Jouw gezicht staart me aan.

Waar ben je?

Ik ben hier.

Gewoon hier.

Zoals altijd.

Mark?

Mark?

Ik weet niet precies meer wanneer het was.

Nee, dat weet ik wel.

Ik onthoud dat soort dingen.

Het was een woensdag.

Hij staarde me aan vanaf een lantaarnpaal.

Kort haar, lichte blauwe ogen. Vermist.

Ik kende hem niet. Ik herkende hem niet.

Hoe kan je iemand herkennen van een foto?

Hoe weet je of je juist die persoon toevallig die ochtend hebt gezien, in de metro, tussen alle anderen?

Op straat, bij het zebrapad?

Als je toevallig uit het raam naar buiten kijkt?

Iemand op een foto is niet echt.

Iemand op een foto is plat en tweedimensionaal. Geen ziel. Niemand.

Op een lantaarnpaal.

Net als een vermiste kat.

Of iemand die 50 wordt.

Zo'n poster die je in het voorbijgaan ziet, maar niet echt ziet.

Zo'n persoon waar je even naar kijkt, om meteen weer te vergeten.

Zo gaan die dingen.

Zo gaat het altijd.

Ik bewaar mijn blikjes bonen in de ijskast. Anders bederven ze.

Als het mooi weer is, blijf ik binnen.

Ik heb nooit een huisdier gehad.
Ik ben een heel gewoon mens in een heel gewone stad.
Niet iemand wiens foto je op een lantaarnpaal hangt.
Ik niet.
Ik ben niet weg.
Ik ben niet verdwenen.
Ik ben gewoon hier.
Zoals altijd.

Er zijn ook mensen met een hond.
Of een leven.
Of vrienden.
Soms weet je het gewoon niet.
Ga je naar de Bijenkorf om een taartje te eten.
Vraag je je af wat je daar doet.
Met dat taartje.
Maar je eet m toch maar.
Je had m toch al betaald.
Ik kom niet zo vaak meer buiten.
Sorry.
Ik kwam niet zo vaak meer buiten.
Nu wel.
Nu loop ik langs Mark.
Langs alle Marken.
Van de Mark op de glasbak naar de Mark op de lantaarnpaal.
Via de Mark in de supermarkt naar de Mark op het raam.
Ik tel de stappen tussen iedere Mark.
Ik neem plakband mee.
Of ga ik nu te snel?

Mark is vermist.
Zijn familie mist hem.
We moeten bellen als we hem gezien hebben.

Ik heb hem niet gezien.
Ik zie nooit iemand.
Niemand ziet mij.
Behalve gisteren.
Er kwam een tram voorbij, en in de tram zat een jongetje.
Dikke jas aan, bijna verdwenen onder zijn muts en das.
Het jongetje kijkt naar buiten.
Hij zwaait naar me.
Ik weet even niet wat ik moet doen.
Hij zwaait weer naar me.
Kent hij me?
Ik zwaai terug.
Hij glimlacht naar me. Dan trekt de tram weer op, en is hij weg.

Mark duikt op meer plekken op.
Die poster.
Zijn foto.
Een dag later hangt hij ook in de supermarkt.
Nog een dag later staat hij in de krant.
Vermist.
Zijn huis verlaten en niet meer teruggekomen.
Ik bekijk zijn gezicht.
Opeens lijkt hij er bekend uit te zien.
Alsof ik hem al eerder heb gezien.
Tot ik me realiseer dat dat klopt.
Op de poster.
Ik ken hem van de poster.
Ik ken hem nu, Mark.
Ik herken hem.

Zoals dat meisje met het springtouw.
Toen ik zes was.
“Wie ben jij?” vraagt ze aan me.

“Ik weet het niet”, zeg ik.

Had ze maar gevraagd hoe ik heette. Ik weet hoe ik heet. Ik ken mijn naam, de naam van de straat waar ik woon, de naam van mijn moeder en mijn vader. Als ik verdwaal, kan ik altijd de weg terugvinden. Zolang ik mensen maar vertel wat ik weet. Wat ik ken.

“Wie ben jij”, vraagt ze opnieuw.

Ik snap haar niet.

Ik ben een mol. Ik graaf me in. Ik duik diep onder de dekens zodat niemand me ziet. Ik baan me een weg onder de stad door en hoop dat ik geen fundamenten raak. Ik draai rondjes en ga langzaam vooruit, heel langzaam, zonder terug te kunnen. Zonder te stoppen. Ookal wil ik het niet, ik zit hier. Misschien kom ik ooit boven.

Familie van Mark heeft een Facebookpagina opgezet, om daarop bij te houden wat er allemaal gebeurt.

Ze schrijven alles in hoofdletters.

Mark's verdwijning heeft al 435 vrienden.

Er staan berichten.

Mensen reageren.

Mensen die Mark helemaal niet kennen. Raar is dat. Net als op condoleancewebsites. “We missen je”.

“Je lijkt me een vriendelijke man, ik hoop dat je snel gevonden wordt.”

“Ik ken je niet, maar ik denk aan je.”

Ik denk ook aan Mark.

Heel vaak.

Sinds ik zijn foto zag.

Maar dat zet ik niet op Facebook.

Ik heb geen Facebook.

Ik kijk alleen.

Ik zie zijn foto nu overal. Aan de lantaarnpaal. Op het prikbord in de bibliotheek. In de krant. In het bushokje. Overal staart hij me na. Hij is overal. En nergens. Hij is een onderdeel van de stad geworden, een onderdeel van mijn leven. Ga ik naar de supermarkt, is hij daar. Over het Damrak; daar hangt hij. Op de tramhalte: Mark kijkt mij aan.

Ik kijk terug.

Ik ken hem nu.

Op een rare manier hoort hij bij mij.

De fontein is verstopt.

Het water gutst over de rand en stroomt naar het rioolputje in de hoek van het plein.

Het stroomt door het riool, onder de grond, door de buizen.

Het maakt niet uit.

Uiteindelijk komt het wel weer naar boven.

Zelfs water dat verdwaalt, wordt uiteindelijk weer omhoog gepompt.

Met grote kracht omhoog, om vervolgens opnieuw in het riool te verdwijnen.

Van kunst naar afval in een paar seconden.

Eest decoratie, dan rioolwater.

Steeds opnieuw.

Zo verschijnt alles steeds weer.

Je kan nooit voor eeuwig weggespoeld worden.

Zoals die keer dat ik boodschappen ging doen.

Ik stond in de winkel.

Ik had m'n moeder's portemonneeee bij me.

Ik wist wat ik ging kopen.

Sigaretten.

Als verrassing.

Voor mijn moeder.

En misschien nog snoep, voor mijzelf.

Maar ze willen me geen sigaretten geven.

Ik ben te jong.

Ik krijg niets.

M'n moeder moet zich schamen, dat ze mij om sigaretten stuurt.

Ik probeer uit te leggen dat het mijn eigen idee was.

Dta ik haar wilde verrassen.

Maar ze luisteren niet.

"Wilt u weten hoe mijn moeder heet", vraag ik.

De winkelmedewerker wil het niet.
Hij wil ook niet weten waar ik woon.
Hij wil dat ik wegga.

Dat mensen zo van je houden.

Zou Mark nog weten waar hij woont? Wat de naam van zijn moeder is? Op welk huisnummer hij moet zijn?

Mark's vermissing heeft nu 2344 Facebook-vrienden.
62 mensen liken dat er nieuwe posters zijn gedrukt.
Ik heb een Facebook-account aangemaakt, maar ik weet niet precies wat ik moet doen.
Daarom kijk ik maar gewoon.
Wacht ik, tot er een nieuwe update komt.

Lieve Mark. We missen je. Ik het meest van iedereen. Er gaat geen moment voorbij dat ik niet aan je denk. Ik slaap 's nachts niet, omdat ik me afvraag waar je bent. Waar ben je? Ben je zelf weggegaan? Twijfelde je? Wilde je niet meer?

Nee, dat is niet goed.

Niet naar vragen.

Terug naar waar ik was.

Waar was ik?

Ik twijfel ook.

Ik verstop mijzelf.

Twijfel is erger dan de waarheid.

Er hangt nu ook een poster op de glasbak.

Als ik door het raam naar buiten kijk, zie ik het witte blaadje met de foto hangen.

De rechterbenedenhoek zit los.

Het hoekje wappert in de wind.

Er zitten regenspatten op.

Er zijn nu 7 miljard mensen.

Op internet kan je opzoeken de hoeveelste mens je zelf was.

Ik ben nummer 4 biljoen, 164 miljoen 181 duizend 847.

Het betekent niets.

Het betekent gewoon dat je iemand bent in een lange rij.

Een groot getal zonder inhoud.

7 miljard.

Te veel mensen.

Veel te veel.

Nooit meer te vinden in 7 miljard.

1 poster op 7 miljard is te weinig.

Ik wil weten de hoeveelste mens Mark is.

Zijn geboortedatum staat niet op Facebook.

Misschien is hij wel precies nummer 4 miljard.

Dat zou mooi zijn.

Misschien.

Niemand vraagt mij iets.

Ik moet meer plakband kopen.

Ik weet waar Mark is.

Hij heeft een ticket geboekt naar Australie.

Hij wilde weg.

Zijn vrienden zeggen dat er niets met hem aan de hand leek, maar dat is het hele punt juist.

Dat niemand dat zag.

Dat niemand hem zag.

Volgende week heeft iemand hem gezien in een taxi.

Een maand later wordt hij gespot in Parijs.

Een jaar later vindt de familie dat de politie niet goed genoeg gezocht heeft.

Nog een jaar later zijn er mensen die hem gezien denken te hebben in India.

Drie jaar verder zegt de familie dat ze hem nooit officieel dood zullen laten verklaren.

De periode erna wordt hij nooit meer door iemand gezien.

Nog vier jaar later wordt hij officieel dood verklaard.

Zo gaat het.

Zo gaat het altijd.

De glasbak is weg.

Onze straat was een van de enige straten met een gele glasbak.

Achtergebleven gebied.

Vergeten ruimte.

Het afvoerputje van de stad.

Geel is uit.

Geel mag niet meer.

Vervangen door een gat in de grond.

Weer een gat waarin dingen verdwijnen.

De stad is een groot gaat.

Een grote bouwput die nooit meer sluit.

Een put waar je in kan verdwijnen.

Waar je in valt en nooit meer uit boven komt.

Waar niemand je terugvindt.

En zo is Mark ook weg.

Als ik uit mijn raam kijk, zie ik niets meer.

Volgens Facebook worden er nieuwe posters gedrukt, die je kan ophalen.

Ik voel van alles, maar ik kan het niet kwijt.

Alles wat ik voel, loopt dood.

Stopt.

Staat stil.

Al mijn gevoelens komen piepend tot stilstand, om nooit meer op te starten.

Niemand is op het station.

Niemand stapt in.

Of die keer dat de postbode aanbelde.

Hij had een pakje voor de burens.

Niet voor mij.

Nooit voor mij.

Hij belde aan.

Ik keek naar buiten.
En toen verstopte ik me.
Voor de postbode.
Gewoon de postbode.

Er zitten mensen met tentjes op het Beursplein.
Ik passeer ze op mijn dagelijkse Mark-route.
Ze blokkeren hem.
Mark is verdwenen achter een rode Bever sport-tent.
Dat kan niet.
Ik spreek een man aan.
Hij heeft een grijze trui aan en een muts met kleppen op zijn hoofd.
In zijn handen heeft hij een bord met "Occupy" erop.
"U staat voor Mark", zeg ik.
"Ik zie niemand", zegt hij.
Ik wijs hem de poster achter zijn tent.
"Dit is Mark", zeg ik. "Hij is vermist."
"Oh, die", zegt de man. "Die hangt overal."
"Kan uw tent opzij", vraag ik.
"Nee", zegt de man. "Wij wonen hier nu. Deze plek is van ons. Inclusief posters."
"Heeft u geen adres", vraag ik.
"Ze nemens ons alles af", zegt de man. "Misschien is jouw Mark wel daarom weggegaan. Was z'n huis in beslag genomen. Kon hij niet meer tegen de macht van het grootkapitaal op."
"Het is niet mijn Mark", zeg ik.
De man luistert al niet meer.
Hij houdt zijn bord omhoog.

Ik ben een gedempte gracht.
Ik ben de straat die drooggelegd is en nooit meer geopend wordt.
Ik ben de doodlopende steeg die niemand inloopt.
Ik ben de bouwplaats die afgesloten is met een hek en een kettingslot.
Ik ben het gat in de grond waar iedereen omheen loopt.

Mark was in het nieuws vandaag.

Ik voel aan de randen van iedere poster.

Ik tel mijn stappen.

Er kijkt nooit iemand.

Mark is een reclame geworden, een billboard die iedereen ziet maar waar niemand echt naar kijkt.

Onderdeel van de stad.

Meubilair.

Waarom kijkt niemand meer?

Weten mensen welke kleur ogen hij heeft?

Hoe lang hij is?

Wat z'n lievelingseten is, naar welk concert hij als laatste is geweest?

Of die keer dat ik een spreekbeurt moest houden. Een spreekbeurt over de Schreierstoren.

Toen ik ontdekte dat de naam niets heeft te maken met huilende vrouwen?

Dat denkt iedereen. Dat is niet waar.

Het is een mooi verhaal dat iemand ooit bedacht heeft maar niet klopt. Er stonden geen huilende vrouwen hun wegvarende mannen uit te zwaaien. Het heeft niets met verdriet te maken. "Schrei" betekende "scherp".

Vroeger.

Omdat de stadsmuur een scherpe hoek maakte, op de plek van de toren.

Geen mooi verhaal.

Ik wilde het niet vertellen.

Ik hield mijn mond.

Geen spreekbeurt.

Een onvoldoende.

Nou en.

De stad is al grijs genoeg.

Er zouden meer verhalen moeten zijn.

Ik kan weer door de hoofdingang van het Centraal Station.

Dagelijks komen daar 260.000 mensen om te reizen.

In mijn gedachten sta ik midden op het Stationsplein en kan ik weer alle kanten opkijken.

Geen schotten meer.

Geen bouwputten meer.

1 lange lijn vanaf het Damrak tot de ingang van het station.

Ik kan iedereen zien, en iedereen ziet mij.

Hallo stad, ik ben weer boven.

Eventjes.

Ik droom dat ik Mark zie.

Hij loopt over het Stationsplein.

Ik zie hem in de verte.

Ik roep hem, hij hoort me eerst niet.

Nogmaals.

Hij kijkt op.

Hij herkent me.

Hij zwaait.

Hij rent naar me toe.

Mark.

Mijn Mark.

Een fiets aan een brug.

Een folder.

Een flatgebouw.

Dat je een flatgebouw binnenloopt, en weet wat voor mensen er wonen.

Dat je dat kan zien aan de lift.

Hoe mooi die is.

Hoeveel vlekken er op de knopjes zitten.

Of het verhaal van de man die 129 dagen dood thuis lag.

Al z'n rekeningen liepen via de automatische incasso.

Wat automatisch gaat, hoeft niet meer te bestaan.

Wat geautomatiseerd is, hoeft niet meer te leven.

Wat vanzelf gaat, is al dood.

Of het stel dat weggepest werd.
Omdat ze homo waren. Of Joods. O gehandcapt.
Omdat ze waren.
Omdat ze wisten waar ze woonden.
Omdat ze dat maar niet wilden vergeten.
Niet vergeten.
Nooit vergeten.
Altijd vertellen.

Opeens denken dat je een hond hebt.
En een zak brokken kopen en die wekenlang in de keuken laten staan.
En dan heel kort overwegen om ook een voederbak te kopen.
Gewoon, voor de zekerheid.

Iemand op een poster zien en dan denken dat je hem kent.
Van hem gaan houden alsof hij familie is, of een geliefde.

Ik weet hoe ik heet. Ik weet de namen van mijn moeder en mijn vader. Ik weet de naam van mijn straat. En toch weet ik niet wie ik ben.
Niemand vraagt het mij.
Niemand ziet mij.
Ik huil om mensen die zijn uitgevaren.
Ik speur naar dingen die er niet zijn.
Ik ben ingegraven maar ik wil naar boven.
Ik ben een lokatie op een kaart.
Ik ben een vlaggetje zonder uitleg.
Ik ben hier.
Toch?

Ze hebben hem gevonden.
In een gracht.
Zomaar.

Er is niets meer.

Geen Mark.

Leeg.

Zijn poster hangt er nog.

Veertig stappen van poster 1 naar poster 2, 52 stappen naar poster 3, 12 stappen naar poster 4, 112 stappen naar poster 5, 215 stappen naar een gracht.

Mark's familie vraagt of we willen helpen de posters in de stad weg te halen.

Ik wil geen posters weghalen.

Mark is onderdeel van de stad.

Meubilair.

Dood meubilair.

Verdronken meubilair.

In een gracht gevallen, onder de grond, onder de stad.

Mark is een mol, net als ik.

Geen Australië.

Geen India.

Gewoon een gracht.

Z'n evenwicht verloren, als de een of andere dronken toerist.

Ik had meer van je verwacht, Mark.

Ik dacht niet dat je zo stom was, Mark.

Je had toch wel uit kunnen kijken?

Op kunnen letten, zoals ik op jou let?

We houden van je, Mark.

2344 mensen op Facebook houden van je, of ze doen in ieder geval alsof.

Iedereen doet z'n best voor jou, en jij valt in een gracht.

Gewoon, alsof het niets is.

Blijf maar onder, Mark.

Blijf maar daar.

Onder de stad.

Als iets wat vergeten is.

Weggehaald, zoals je posters.

Blijf daar maar.

Ik kom boven.

Ik ben er wel.

Ik sta midden op het Stationsplein.

Er is ruimte om me heen.

De nieuwe deuren van het station glijden open en dicht.

Warme lucht komt naar buiten en vervliegt weer.

Aan de ene kant het Damrak, aan de andere kant de reizigers.

Treinen die met piepende remmen tot stilstand komen, en weer optrekken.

Metro's die onder de grond duiken.

Ik kijk om me heen. Iedereen loopt voorbij. Zien jullie mij niet? Niemand? Ziet niemand me?

Mijn naam is Victor Jonkhout.

Ik ben hier! Ik ben hier!